

[4]

No. of printed pages : 2

SARDAR PATEL UNIVERSITY
BA (II Semester) Examination
Tuesday, 7 April 2015
10.30 am - 1.30 pm
UA02FSAN02 - Sanskrit : Foundation Elective
हितोपदेशे-मित्रलाभः पंडित नारायण भट्टः।

Total Marks: 70

प्र.१ गभे ते त्रय गद्यजडो नो अनुपाद करो.

(१५)

- (१) अस्ति मगधदेशे चम्पकवती नामारण्यानी । तस्यां चिरान्महता स्नेहेन मृगकाको निवसतः । स च मृगः स्वेच्छया भ्राम्यन् दृष्टपृष्टाङ्ग केनाचिच्छुगालेनवलोकितः । तं दृष्ट्वा शृगालोऽचिन्तयत् - आः कथमेतन्मासं सुललितं भक्षयामि । भवतु । विश्वासं तावदुत्पादयामि । इत्यालोच्योपसृत्यब्रवीत् - मित्र कुशलंते । मृगेणोक्तम् । कस्त्वम् । स ब्रूते - क्षुद्रबृद्धिनामा जम्बुकोऽहम् ।
- (२) अहमेकंदा दक्षिणारण्ये चरन्नपश्यम् । एको बृद्धव्याघ्रः स्नातः कुशहस्तः सरस्तीरे ब्रूते- भोः भोः प्रान्थाः इदं सुवर्णकण्डुकं ग्रह्यताम् । ततो लोभाकृष्टेन केनचित्पान्थेनालोचितम् - भाग्येनैतत्संभवति । किंत्वस्मिन्नात्मसंदेहे प्रवृत्तिं विधेया । यतः - “अनिष्टादिष्टलाभेऽपि न गतिर्नायते शुभा । यत्रास्ते विषसंसर्गोऽमृतं तदपि मृत्यवे ॥
- (३) अस्ति भागीरथीतीरे गृध्रकूटनाम्नि पर्वते महान् पर्कटीवृक्षः । तस्य कोटरे दैवदुर्विपाकाद् गलितनखनयनो जरदगवनामा गृध्रः प्रतिवसति । अथ कृपया तज्जीवनाय तदवृक्षवासिनः पक्षिणः स्वाहारात्किं किंचिदुद्धृत्य ददति । तेना सौ जीवति । शावकानां रक्षणं करोति । अथ कदाचिद् दीर्घकर्णनामा मार्जारः पक्षिशावकान्भक्षयितुं तत्रामागतः ॥
- (४) अस्ति कान्यकुब्जविषये वीरसेनो नाम राजा । तेन वीरपुरनाम्नि नगरे तुङ्गबलोनाम राजपुत्रो-भोगपतिः कृतः । स च महाधनस्तरुण एकदा - स्वनगरे भ्राम्यन्नतिप्रौढयोवनां लावण्यवती नाम वणिक्पुत्रवधूमालोकयामास । ततः स्वहर्म्यं गत्वा स्मराकुलमतिस्तस्याः कृते दूर्तीं प्रेषितवान् ।

अथवा

प्र.१ गभे ते त्रय ससंदर्भं समजापो.

(१५)

- (१) केन रत्नमिदं सृष्टं मित्रमित्यक्षरद्वयम् ।
 (२) चक्रवत् परिवर्तन्ते दुःखानि च सुखानि च ।
 (३) मधु तिष्ठति जिह्वाग्रे हृदि हलाहलंविषम् ।
 (४) विश्वासा नैव कर्तव्यः स्त्रीषु राजकुलेषु च ।
 (५) तत्र सुखं यत्र निर्वृतिः ।

પ્ર.૨ પ્રાણીકથાનું જીવનલક્ષી મહત્વ સ્પષ્ટ કરો. (૧૩)

અથવા

પ્ર.૨ હિતોપદેશ-મિત્રલાભ:નો ગ્રંથ પરિચય ટૂંકમાં વર્ણવો.

પ્ર.૩ હિતોપદેશ-મિત્રલાભ:ની ભાષાશૈલી સમજાવો. (૧૪)

અથવા

પ્ર.૩ હિતોપદેશનું સર્વાંગી મૂલ્યાંકન કરો.

પ્ર.૪ લોભી મુસાફર અને વાઘની વાર્તા વર્ણવી તેમાં વ્યક્ત થતો ઉપદેશ જણાવો. (૧૪)

અથવા

પ્ર.૪ કર્પૂરતિલક હાથી અને શિયાળની વાર્તા વર્ણવી તેમાં વ્યક્ત થતો ઉપદેશ જણાવો.

પ્ર.૫ ગમે તે બે વિશે ટૂંકનોંધ લખો. (૧૪)

(૧) નારાયણ પંકિતજીનું જીવન-સમય-કવન

(૨) ચંદનદાસ વણિકની કથા

(૩) વિદ્યાનો મહિમા

(૪) તુંગબલ અને લાવણ્યવતીની કથા